

TÖÖTAMINE EESTIS JA VÄLISMAAL, LISATEENISTUS, ÜMBRIKUPALK.

Tööle asumine

Tööle asudes on oluline tunda oma tööandjat ning teada tema tausta ja usaldusväärsust. Tööandja tausta on võimalik kontrollida näiteks [e-äriregistrist](#), [krediidiiinfost](#) ja Maksu- ja Tolliameti [kodulehelt](#). Esialgset infot on võimalik saada nii sotsiaalmeediast kui ka erinevatest avalikest andmebaasidest (nt [teatmik.ee](#), [google.ee](#)).

Tööle asumisel sõlmitakse reeglina tööleping, kus lepitakse kokku kõigis olulistes tingimustes (tööülesannete kirjeldus, töö eest makstav tasu, tööaeg, töötamise koht, puhkeaeg jne). Töö tegemiseks võib sõlmida ka töövõtulepingu või käsunduslepingu, kuid siis on oluline teada, et töövõtu- või käsunduslepingutele ei laiene töölepingu seadusega antavad sotsiaalsed garantiid.

Mõisted

Palk ehk **töötasu** on töö eest makstav tasu, milles on kokku lepitud.

Brutopalk on arvestuslik töötasu, millelt peetakse kinni tulumaks, töötuskindlustusmaks. Kui isik on liitunud kohustusliku pensionisamba süsteemiga ehk II sambaga, peetakse brutopalgast kinni ka kohustusliku kogumispensioni makse. Brutopalk on ka arvestuslik baas erinevate riiklike hüvitiste (haigusrahad, vanema-palk, töötuskindlustushüvitised) arvestamiseks.

Netopalk on töötajale väljamakstav töötasu.

Tööjõukulu on tööandja (ettevõtte) kogukulu, sh brutopalk ja kõik rahalised lisatasud ning nendelt tasutav sotsiaalmaks ja tööandja töötuskindlustusmaks.

Tööleping – leping, mille alusel töötaja teeb tööandjale tööd, alludes tema juhtimisele ja kontrollile.

Käsundusleping – teenuse osutamise leping, mille eesmärk on reguleerida konkreetse ülesande täitmist (nt loengu pidamine).

Töövõtuleping – teenuse osutamise leping, mille eesmärk on reguleerida konkreetse tulemuse saavutamist kindlaks kuupäevaks (nt maja värvimine).

	Tööleping (TL)	Töövõtuleping (TVL)
Mõiste	Töölepingu alusel teeb füüsiline isik (töötaja) teisele isikule (tööandja) tööd, alludes tema juhtimisele ja kontrollile (töölepinguseadus (TLS)).	Töövõtulepingu alusel kohustub töövõtja valmistama või teenuse osutamisega saavutama kokkulepitud töötulemuse ja tellija kohustub maksma selle eest kokkulepitud tasu (võlaõigusseadus (VÕS)).
Alluvus	Töötaja allub tööd tehes tööandja juhtimisele ja kontrollile, st tööandja määrab töö tegemise koha, aja ja viisi.	Alluvussuhe puudub, töövõtulepingus kirjeldatakse tehtav töö, määratakse tasu ja töö tähtaeg.
Tasu töö eest	Tööandja maksab töötajale regulaarselt töötasu kindlaks määratud palgapäeval.	Tellija maksab töö eest tasu, kui töö on tellijale üle antud.

	Tööleping (TL)	Töövõtuleping (TVL)
Töö tegemise aeg	Täistööaeg on 40 tundi nädalas, mis on 8 tundi päevas.	Määratakse tähtaeg, millal töö peab tehtud olema.
Töövahendid	Töötaja kasutab töö tegemiseks tööandja töövahendeid, materjale ja seadmeid.	Töövõtja osutab teenust iseenda või tellija materjalist ja töövahenditega.
Puhkus	Töötajal on õigus põhipuhkusele: üldine norm 28 kalendripäeva, 35 kalendripäeva (alaealised, osalise töövõimega töötajad), 56 kalendripäeva (haridustöötajad).	Töövõtjal ei ole õigust puhkusele ja puhkusetasule.
Ravikindlustus	Töölepinguga töötajal on ravikindlustuskaitse.	Töövõtulepingu alusel töötav isik on ravikindlustusega kaetud ühe kuu kaupa sõltuvalt tasu suuruselt.
Katseaeg	Töölepinguga töötajale kohaldub üldiselt 4- kuuline katseaeg.	Ei kohaldata.
Tulumaks	Tulumaksuga maksustatakse kõik töötajale makstavad rahalised tasud.	Tulumaksuga maksustatakse töövõtulepingu alusel makstud töö- või teenustasu.
Sotsiaalmaks	Sotsiaalmaksu makstakse töötajale rahas makstud töötasult ja muudelt tasudelt.	Sotsiaalmaksu makstakse füüsilisele isikule (v.a FIEle) töövõtulepingu alusel makstud tasudelt.
Töötuskindlustus makse	Töötuskindlustusmakse peetakse kinni ja makstakse töötajale makstud töötasult ja muudelt tasudelt.	Töötuskindlustusmakse peetakse kinni ja makstakse töövõtulepingu alusel teenust osutavale füüsilisele isikule (v.a FIEle) makstud tasudelt.

Tööandjal on sõltumata töötajaga allkirjastatud lepingu liigist kohustus töötaja enne tööle asumist töötamise registris registreerida. Sellest tekib töötajal õigus ravikindlustusele, haigusrahadele ja tulevikus pensionile. **Seda, kas tööandja on sind töötamise registris registreerinud, saad kontrollida e-teenuste keskkonnas e-MTA (vali „Registrid” – „Päringud” – „Minu töötamised”).**

Miks sõlmida tööleping?

- Kokkulepitud töötasu makstakse vähemalt üks kord kuus.
- Kokkulepitud töö tegemiseks vajalikud töövahendid ja tööalane täiendusõpe on tööandja kulul.
- Tööpäevasisene vaheaeg einestamiseks ja puhkamiseks.
- Õigus hüvitisele ületunnitöö ja öötöö ning riigipühal töötamise eest.
- Ohutu töökeskkond ja regulaarsed tervisekontrollid.
- Töötasu makstakse ka siis, kui tööd ei anta töötajast mittetuleneval põhjusel.
- Õigus kasutada puhkust ning saada puhkusetasu või hüvitist kasutamata puhkusepäevade eest töölepingu lõppemisel.
- Õigus keelduda töö tegemisest puhkuse, haiguse vms ajal. Töötaja ei pea neil põhjustel töötamata jäänud tööaega hiljem n-ö järele tegema.

Kui töötad Eestis

Füüsiline isik, peab iga aasta 30. aprilliks esitama Maksu- ja Tolliametile oma eelmise aasta tulude kohta tuludeklaratsiooni. Isik, kelle tulu ei ületanud maksuvaba tulu 6000 eurot aastas või kelle maksustamisperioodi tulult ei ole vaja täiendavalt tulumaksu tasuda, ei pea tuludeklaratsiooni esitama.

Tänapäeval kasutab suurem osa inimesi eeltäidetud tuludeklaratsioone, mida on võimalik lihtsalt esitada e-teenuste keskkonnas e-MTA. Eeltäidetud tuludeklaratsioonile kannab Maksu- ja Tolliamet ka aasta jooksul Eesti tööandjatelt saadud andmed.

Kui töötad Eestis, siis on tulumaksu, töötuskindlustusmaks ja kohustusliku kogumispensioni makse palgast kinnipidamine ja maksukohustuse täitmine tööandja kohustus. Kui tööandja on seda teinud, siis ei ole vaja Sul maksude pärast muretseda ja andmed Sinu tuludeklaratsioonis on korrektselt eeltäidetud. Samuti on tööandja kohustus tasuda sotsiaalmaksu ja tööandja töötuskindlustusmaksid. Küll aga peaksid Sa teadma, kuidas maksude arvestamine käib ja kui suur on palgasumma pärast maksude arvestamist.

- Maksuvaba tulu on osa töötasust, millelt tulumaksu ei arvestata. 2021. aastal on see **kuni 500 eurot kuus (kuni 6000 eurot aastas)**. Maksuvaba tulu suurus sõltub isiku sissetuleku suuruselt:
*aastatuluga **kuni 14 400 eurot on maksuvaba tulu 6000 eurot aastas, aastatulu kasvades 14 400 eurolt 25 200 euroni väheneb maksuvaba tulu vastavalt valemile $6000 - 6000 \div 10 800 \times (\text{tulu summa} - 14 400)$, aastatuluga **üle 25 200 euro on maksuvaba tulu 0 eurot.*****

Palgasumma, mis isiku maksuvaba tulu ületab, maksustatakse tulumaksuga. Tulumaksumäär on 2021. aastal 20%.

- Tööandja tasub sotsiaalmaksu 33% brutopalgalt.
 - Töötuskindlustusmaks peab tööandja kinni 1,6% ja tasub 0,8% brutopalgalt.
 - Kohustusliku kogumispensioni makse (2%) ehk makse II sambasse peab tööandja kinni brutopalgalt kui töötaja on II sambaga ühinenud.
- Kinnipeetav 2%-line makse, millele lisandub sotsiaalmaksu arvelt 4%, investeeritakse pensionifondi ja inimene saab tulevikus selle arvelt pensioniväljamakseid.

Lisainfo on Maksu- ja Tolliameti veebilehel

<https://www.emta.ee/et/maksuvaba-tulu>

Tööandja on sõlminud töölepingu töötajaga Mari, kelle töötasu on lepingu järgi 1000 eurot kuus.

Töötasu (brutopalk) on 1000 eurot.
Töötaja on teinud avalduse maksuvaba tulu rakendamiseks summas 500 eurot kuus ja ta on liitunud pensioni II sambaga.

Maksud kohustus kujuneb nii:

- Töötuskindlustusmaks
 $1000 \times 0,8\% = 8$ eurot (tööandja kulu)
 $1000 \times 1,6\% = 16$ eurot (peetakse kinni töötaja töötasust)
- Kohustusliku kogumispensioni makse (nn pensioni II sammas)
 $1000 \times 2\% = 20$ eurot (peetakse kinni töötaja töötasust)
- Tulumaks
 $1000 - (\text{maksuvaba tulu } 500 + 16 + 20) \times 20\% = 92,80$ eurot (peetakse kinni töötaja töötasust)
- Sotsiaalmaks
 $1000 \times 33\% = 330$ eurot (tööandja kulu)

Töötaja saab kätte $1000 - 92,80 - 16 - 20 = 871,20$ eurot (netopalk).

*Näide juhatusel liikme tasu maksustamise kohta. Ettevõtte maksab Toomasele juhatusel liikme tasu **600 eurot**. Juhatusel liige on teinud avalduse maksuvaba tulu rakendamiseks summas 500 eurot kuus ja ta ei ole liitunud pensioni II sambaga.*

- Tulumaks
 $(600 - 500) \times 20\% = 20$ eurot (juhatusel liikme tasust peetakse kinni)

- *Sotsiaalmaks*
 $600 \times 33\% = 198$ eurot (äriühingu kulu)

*Juhatuse liige saab kätte $600 - 20 = 580$ eurot (netotasu).
Juhatuse liikme tasu ei maksustata töötuskindlustusmaksuga.*

Kui töötad välismaal

Kui töötad välismaal, siis üldjuhul tuleb maksukohustus täita välismaal. Eestis tuleb aga esitada tuludeklaratsioon, kus lisaks Eestis saadud tulule tuleb Sul deklareerida ka välismaal kõikidest tuluallikatest saadud tulud (nt töötasu raamatute müügist Ameerikas vm). Välismaal töötamisest saadud tasu tuludeklaratsioonil ei eeltäideta ja need andmed tuleb inimesel endal tuludeklaratsioonile lisada.

Välisriigis saadud Eestis maksustatav tulu, sealhulgas välisriigis saadud palgatulu, millelt ei ole tulumaksu makstud ega kinni peetud, deklareeritakse tuludeklaratsioonil <https://www.emta.ee/et/eraklient/tulu-deklareerimine/tuludeklaratsiooni-esitamine/deklaratsioonide-vormid> välismaal saadud tulu tabelis 8.1.

Välisriigis maksustatud tulu (sh palgatulu) deklareeritakse tuludeklaratsioonil tabelis 8.8.

Välisriigis tasutud või kinnipeetud tulumaksu saab deklareerida ja Eestis arvesse võtta vaid tulumaksu tasumist tõendava dokumendi alusel. Kui välisriigis tasutud tulumaks on väiksem Eesti tuludeklaratsioonis arvatud tulumaksust, tuleb Eestis välisriigi tulult juurde maksta vahe, mille võrra välisriigi tulumaks on Eestis arvatud tulumaksust väiksem (kui tasutud välisriigi tulumaks on suurem, seda ei tagastata).

Kui oled minemas välisriiki tööle ja töö kestab alla 6 kuu siis:

- Enne Eestist lahkumist uuri, kas palka maksab Eesti või sihtkoha riigi tööandja ja kuidas toimub töö eest tasumine.
- Üldjuhul jääb inimene Eesti residendiks, kui ta töötab ja elab teises riigis alla 183 päeva.
- Kohale jõudes uuri tööandjalt, kas ja kuidas toimub maksude maksmine palgalt (kas maks peetakse kinni või tuleb ise tasuda).
- Selgita välja, kas pead esitama deklaratsiooni ka sihtkohariigis.
- Hoia alles kõik tasu saamise või maksu maksmisega seotud dokumendid.
- Tagasi jõudes deklareeri saadud tulu vastaval vormil, vajadusel pea nõu maksuhalduriga, helista infotelefonile 880 0811 või saada e-kiri oma küsimusega aadressile: eraklient@emta.ee

Lisateenistus

Kui oled Eestis lisaks õppimisele ka töötanud või muul moel tulu teeninud, siis võib Sul olla kohustus esitada tuludeklaratsioon ja tasuda saadud tulult maksud. Või siis on Sul hoopis võimalus enammakstud tulumaks tagasi saada. Residentist füüsilised isikud maksavad Eestis tulumaksu kogu maailmas teenitud tuludelt.

Tuludeklaratsioon tuleb esitada kahel juhul:

1. **kui oled teeninud tulu ja sellelt on tulumaks kinni pidamata** – näiteks oled töötanud töölepinguta ja saanud palka kas sularahas või ülekandega, aga tööandja Sinu töötamist ei registreerinud ja töötasult makse ei maksnud. **Teenitud tulu tuleb deklareerida ka siis, kui oled tulu teeninud muul viisil** (näiteks kui oled Bolti või Uberiga taksot sõitnud või toidukullerina töötanud ja tulult ei ole tulumaksu kinni peetud vms).
2. **kui oled teeninud tulu, aga tulumaksu kinnipidamisel on maksuvaba tulu arvestamata jäetud**. Sellisel juhul on Sul õigus saada osa tasutud tulumaksust tagasi, selle eelduseks on aga deklaratsiooni esitamine. Maksuvaba tulu arvutatakse esitatud andmete põhjal tuludeklaratsioonis automaatselt, seda ise arvutada ega tuludeklaratsiooni sisestada pole vaja.

NB! Enammakstud tulumaksu tagasisaamiseks pead olema Eesti resident või maksuresident.

Kui Sa oled platvormi kaudu tööd teinud (nt Uberi, Bolti, Yandexi taksoteenust pakkunud või tegutsenud toidukullerina, näiteks Wolti vm platvormi kaudu) ja saadud teenustasult on tulumaks juba kinni peetud, on need andmed Sinu deklaratsioonis eeltäidetud ja seda ise deklareerima ei pea.

Kui tulumaksu kinni peetud ei ole ning Sa ei ole andnud platvormile nõusolekut oma tulude Maksu- ja Tolliametile edastamiseks, pead oma tulu ise deklareerima. Toimi järgnevalt:

- kui oled platvormi kaudu teinud eraisikuna näiteks **väga üksikuid juhuslikke sõite**, mida ei saa ettevõtluseks lugeda, deklareeri teenitud tulu tuludeklaratsiooni alajaotuses „Muu tulu, millelt ei ole tulumaksu kinni peetud“, ning maksa tulumaks. Seejuures tuleb deklareerida teenuse eest saadud summa, millest kulusid (nt platvormi teenustasu, kütus, autoremont, rehvid jne) maha arvata ei saa.
- **kui teenuse pakkumine on püsiv** (näiteks mitmel korral nädalas pikema perioodi jooksul), on tegemist juba ettevõtlusega. Tulu tuleb deklareerida ettevõtlustulu hulgas ja lisaks tulumaksule tasuda ka sotsiaalmaks. Ettevõtlusega

tegelemisel tuleb isikul otsustada kas pakkuda oma teenuseid füüsilisest isikust ettevõtjana (FIE), äriühingu (OÜ) kaudu või ettevõtluskonto abil. Äriühingu ning sFIE puhul on võimalik tuludest maha arvata tehtud kulutused, mis eeldab raamatupidamise- ja maksuarvestuse kohustuse täitmist. Lihtsaimaks maksukohustuse täitmiseks soovitame luua ettevõtluskonto, mida pakub LHV Pank. Ettevõtluskonto puhul broneerib pank laekunud summadest automaatselt vajaliku protsendi maksude katteks ning kannab Maksu- ja Tolliametile.

Täpsemalt sõidujagamisplatvormi kaudu taksoveoteenust osutavate autojuhtide tulu maksustamisest

<https://www.emta.ee/et/tulu-deklareerimine/ettevotlustulu/kasulik-teave/soidujagamisplatvormi-kaudu-soitjateveoteenust>

Miks keelduda ümbrikupalgast?

1. Sul on vähem õiguseid

Kui töötad mitteametlikult ehk mustalt ja võtad vastu ümbrikupalka, on tööandjal Sinu üle võim. Ta ei pea andma Sulle puhkust, maksma puhkuserahasid või tasuma hüvitist, kui Sa haigeks jääd. Ta võib seda teha, aga ei pea. Ametlikult töötades on see kõik Sulle garanteeritud.

2. Sa ei saa ametlikku töökogemust

Ümbrikupalgaga ei pruugi tööandja Sind ametlikult tööle registreerida. Nii ei jää sellest maha ühtegi ametlikku jälge. Unistuste tööni jõudmisel on aga iga eelnev kogemus oluline verstapost Sinu CV-s.

3. Makse pead ikka maksma

Kui tööandja on maksnud Sulle ümbrikupalka, siis ei ole ta seda ka deklareerinud. Kui saad ümbrikupalka, pead selle ise deklareerima ja tasuma sellelt tulumaksu. Kui oled teadlikult vastu võtnud ümbrikupalka ning jätnud selle oma aasta tuludeklaratsioonis kajastamata, võib maksuhaldur nõuda tulumaksu tasumist Sinult.

4. Sa jääd ilma haigus hüvitisest, tööõnnetus hüvitisest ja töötuskindlustusest, seadusandlikust kaitsest tööandja eest, võimalusest saada pangalaenu, võimalusest saada õiglast vanemahüvitist

Vanemahüvitise kalkulaatori näitel, milline on vanemahüvituse suurus isikul:

- a) kes on saanud osalist ümbrikupalga - nt 600 € kuus (7200 € aastas) ametlikult ja 700 € mustalt: igakuine vanemahüvitis 600 €, kokku 18 kuud = 10 800.
- b) kes on saanud sama summa 1300 € kuus ametlikult (15 600 € aastas): igakuine vanemahüvitis 1300 €, kokku 18 kuud = 23 400 €.

Ümbrikupalga saaja kaotab 12 600 €.

Näide toodud Swedbanki laenukalkulaatoriga. <https://www.swedbank.ee/private/home/more/calculator?language=EST> mai 2021:

Töötaja soovib taotleda pangalaenu, et osta endale kodu hinnaga 35 000 eurot.

- a) Töötaja ametlik brutopalk on 584 eurot kuus (netopalk 550.38 eurot). Lisaks saab töötaja osa palgast 450 eurot nn mustalt.

Kuna laenu andmisel arvestatakse ainult ametlikke sissetulekuid, siis sellel juhul töötaja pangast kodulaenu või kodukapitalilaenu ei saa. Laenu saamisel läheb arvesse ainult ametlik sissetulek. Laenu saamise miinimumtingimuseks peab netosissetulek olema vähemalt 700 eurot, mis teeb brutopalgaks 778 eurot ning sel juhul oleks pangast saadav maksimaalne laenusumma 23 211.70 eurot.

- b) Töötaja ametlik brutopalk on 1000 eurot kuus (neto 871.20 eurot). Sel juhul saaks töötaja pangast kodulaenu või kodukapitalilaenu maksimaalselt 36 102 eurot. Seega oleks tal võimalik pangast kodu ostmiseks laenu taotleda.

Kust ma kontrollida saan, kas tööandja on minu palgalt kõik vajalikud maksud ära maksnud?

Kui Sul on Eesti isikukood, saad Maksu- ja Tolliameti e-teenuste keskkonnas e-MTA (vali „Registrid” – „Päringud” – „Minu sissetulekud”) oma tuludelt makstud maksude kohta mitmesugust infot ja kontrollida maksuvaba tulu kasutamist aasta jooksul. Samast kohast leiad info ka selle kohta, kui palju on töötasult makstud tulumaksu, sotsiaalmaksu, töötuskindlustusmaksed ning kohustusliku kogumispensioni makset.

Kui asusid tööle septembris ja tasu said oktoobris, siis näed e-MTAs infot töötasult tasutud maksude kohta pärast 10. novembrit.

Kui tööandja on Sulle maksnud palka ja ei ole seda deklareerinud, tuleb see deklareerida ja tulumaks tasuda Sul endal. Kui märkad, et deklareeritud andmed on valed, siis teavita sellest oma tööandjat. Rikkumisest on võimalik teatada ka Maksu- ja Tolliameti e-posti aadressil vihje@emta.ee.

Ümbrikupalga teadlikul vastuvõtmisel tekkinud maksukohustuse eest vastutavad tööandja ja töötaja mõlemad ning ümbrikupalga saamine ei vabasta Sind tulumaksu tasumisest. Ametlikult töötades ei Sa pea kartma, kui mõni amet (Maksu- ja Tolliamet, Tööinspeksioon vmt) küsib infot Sinu töösuhte kohta.